

De kleine dichtersalmanak

De Vlaming **David Troch** werd in 1977 geboren in de Antwerpse gemeente Bonheiden en is sinds het einde van de jaren negentig actief als auteur, dichter en regisseur van voornamelijk toneelstukken. In die laatste categorie verschenen de stukken 'Het geheim van de kont', 'Het stinkt hier' en 'Een doosje dolle dialogen'. Troch werd voor zijn poëtische werk meermaals bekroond met bekende en minder bekende prijzen.

Troch publiceerde zijn gedichten aanvankelijk in tijdschriften en kranten als De Brakke Hond, Snoecks, Het Liegend Konijn, NRC Handelsblad en in de uit de Verenigde Staten afkomstige bloemlezing A Generation Defining Itself. De eerste, zelfstandige publicatie van Troch was in 2002: toen verscheen Tot de sterren gericht, een verhalenbundel. Het jaar daarop verscheen zijn debuutwerk in de poëzie met de gedichtenbundel Liefde is een stinkdier maar de geur went wel.

In het dagelijks leven is Troch voornamelijk werkzaam als redacteur van diverse (literaire) tijdschriften in België en Nederland. Saillant detail bij het werk van Troch is dat alle door hem geschreven titels zonder hoofdletters zijn, naar eigen zeggen omdat hij een hekel

heeft aan groot geschreven letters. In 2012 werd Troch de winnaar van de Turing Nationale Gedichtenwedstrijd, een prijs waar tienduizend euro mee gemoeid is.

De Amsterdamse dichteres **Diana Ozon** werd in de zomer van 1959 geboren als Diana Groenveld en haar werk is door haar jeugd sterk beïnvloed door de punkbeweging. Daar speelde ze begin jaren zeventig een grote rol. Tevens was ze actief in het krakerswezen, had ze een bibliotheek voor alternatieve werken, richtte ze een graffitigalerij in en richtte zij haar eigen krant op (de Koekrant, die in 1984 ophield te bestaan).

Ozon publiceerde haar gedichten reeds tijdens haar tijd op de middelbare school en later, in de roemruchte jaren zeventig, in de Koekrant. Haar doorbraak als dichteres kwam echter pas aan het begin van de jaren tachtig: in 1982 gaf zij de dichtbundel Laag Bij De Gronds uit, gevolgd door de dichtbundel De Obscure Camera een jaar later. Verder bestond haar werk onder andere uit haar autobiografie De Ozon Expres uit 1988 en Bronwater in 2005, nadat er ruim twaalf jaar niets van Ozons werk was uitgegeven.

Haar gepubliceerde werk wordt door velen vergeleken met het werk van illustere voorgangers als Simon Vinkenoog, Johnny van Doorn, Jules Deelder en Bart Chabot. Midden jaren negentig was ze een van de eerste dichters die het publiek vond via internet. Ook was ze, naast haar uitgebreide oeuvre in de poëzie, actief als zangeres van De Drie Boeddha's (waarmee ze in 2008 Voorbinddoek uitbracht) en werkte ze samen met Ludwig Wisch, met wie ze reeds in 1982 het aan het

boek gelijknamige Laag bij de gronds uitbracht.

Driek van Wissen werd tijdens de Tweede Wereldoorlog (1943) geboren in Groningen en was, na zijn studie Nederlandse taal- en letterkunde, gedurende een groot deel van zijn leven werkzaam als docent Nederlands aan een college in Hoogezand. Hij sprong nadien op zijn ambitie om gedichtbundels uit te geven. Van Wissen overleed in de zomer van 2010 op vakantie in Istanboel, Turkije aan een hersenbloeding op slechts 66-jarige leeftijd.

In de eerste paar weken van 2005 werd Van Wissen verkozen tot Dichter des Vaderlands. Hij was hiermee de officiële opvolger van Gerrit Komrij, die de functie van vaderlands dichter als eerste had bekleed. Eigenlijk volgde hij Simon Vinkenoog op, die de rol van Dichter des Vaderlands ad interim had ingevuld nadat Komrij daar vroegtijdig afstand van had gedaan.

Hoewel Van Wissen in de jaren zeventig gedichten publiceerde in zijn eigen studentenblad (onder het pseudoniem Albert Zondervan) en in 1976 samen met Jean Pierre Rawie 'De match Luteijn-Donner. Een schaakcursus in twee maal twaalf sonnetten' schreef, maakte Van Wissen zijn eigen debuut als professioneel dichter twee jaar later met het werk Het mooiste meisje van de klas. Er zouden nog een twintigtal werken volgen, maar de onderwerpen waar Van Wissen graag over had willen schrijven (zoals de opheffing van de Elfstedencommissie, de val van het kabinet-Wilders en de troonsbestijging van (destijds) kroonprins Willem-Alexander) maakte Van Wissen niet meer mee.

Elly de Waard (1940) werd geboren in het Noord-Hollandse plaatsje Bergen en is sinds eind jaren zeventig een bekende in de Nederlandstalige poëzie. Van huis uit is De Waard vertaalster, recensent en criticus van de popmuziek. Van die laatste categorie is zij waarschijnlijk het bekendst: haar recensies verschenen gedurende meer dan vijftien jaar met regelmaat in bladen als Het Vrije Volk, de Volkskrant en Vrij Nederland.

Als dichteres maakte De Waard in 1978 haar debuut met de gedichtenbundel Afstand. Ze was de poëzie ingeslopen door de tekenaar en dichter Christiaan van Geel (1917-1974), met wie zij elf jaar lang samenwoonde. Bekende namen als Emily Dickinson, Sylvia Plath, M. Vasalis, J.H. Leopold, Sappho en Ida Gerhardt rekende De Waard tot haar belangrijkste voorbeelden.

Later schreef De Waard onder andere Een-zang (1993), De zon is vrouwelijk (2008) en De aarde, de aarde (2013). Naast haar literaire werk was ze in de jaren tachtig actief in de vrouwenbeweging en was ze samen met Renate Dorrestein, Anja Meulenbelt en Caroline van Tuyl medeoprichter van de Anna Bijnsstichting. Die laatste reikt iedere twee jaar een prijs uit aan een vrouwelijk auteur.

Frans Kuipers werd aan het begin van de Tweede Wereldoorlog (1942) geboren in de Brabantse plaats Vught en is sinds halverwege de jaren zestig actief als dichter. Hoewel Kuipers een relatief klein oeuvre heeft vergeleken met andere dichters en twee lange perioden kende zonder uitgaven, werd hij desondanks door onder anderen wijlen Gerrit Komrij opgenomen in de herziende versie van Gerrit Komrij's Nederlandse poëzie van de 19de

tot en met de 21ste eeuw in 2000 en enige gedichten uit 2004.

Zoals veel dichters, publiceerde ook Kuipers al voor zijn officiële debuut poëziebijdragen in verschillende literaire tijdschriften. Kuipers ontving voor diverse bijdragen van zijn hand de aanmoedigingsprijs van de gemeente Eindhoven en in het bijzonder voor het gedicht *Zoals wij* uit 1965. Nadien verschenen echter nog bundels als *Een teken van leven* en *Een toerist in Atlantis*. Voor die laatste gedichtenbundel ontving Kuipers de poëzieprijs van het Vlaamse, literaire tijdschrift *Yang*. Het werk *Antjes lied* en andere gedichten uit 2003 werd genomineerd voor de Paul Snoekprijs van het jaar daarop.

Kuipers' carrière wordt gekenmerkt door een drietal behoorlijk lange onderbrekingen: hij was tussen 1971 en 1977 en tussen 1980 en 1997 niet actief als dichter. Opvallend genoeg was de daadwerkelijke doorbraak van Kuipers na de laatste onderbreking in 1997. Sindsdien groeide zijn populariteit gestaag en werd hij onder anderen door Gerrit Komrij gelauwerd.

Gerrit Achterberg werd geboren in 1905 en overleed op slechts 57-jarige leeftijd in 1962 aan de gevolgen van zijn extreme alcoholgebruik. Hij was actief als dichter en wordt heden ten dage gezien als een van de grootste en belangrijkste dichters uit het Nederlandse taalgebied van de laatste eeuw. Zijn werk richtte zich voornamelijk op de idee van herenigd worden met een geliefde na de dood.

Achterberg publiceerde zeker vijftig gedichtenbundels en ontving talloze prijzen voor zijn werk. De zangen van twee twintigers uit

1925 wordt gezien als zijn debuut als professioneel dichter, later gevolgd door bekende werken als *Radar* (1946, bekroond met de Pinksterprijs in datzelfde jaar), *En Jezus schreef in het zand* (1947, twee jaar later bekroond met de P.C. Hooft-prijs) en *Ballade van de gasfitter* (1953, in het jaar daarop bekroond met de Poëzieprijs van Amsterdam). In 1959 kreeg Achterberg de Constantijn Huygensprijs uitgereikt voor zijn gehele oeuvre.

De weduwe van Achterberg schonk middels haar testament van elke individuele uitgave van zijn boek een exemplaar aan de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag. Het oeuvre van Achterberg is daarom geconcentreerd verzameld en te bezichtigen, iets wat - zeker voor een dichter van zo'n lange tijd geleden - niet vaak meer voorkomt tegenwoordig.

Gerrit Komrij werd in het voorjaar van 1944 geboren in Winterswijk en overleed na een kort ziekbed in 2012. Hij werd gedurende zijn leven onder meer bekend door zijn werk als dichter, schrijver, criticus en vertaler, waarbij vooral zijn gedichtbundels herinnerd zullen blijven worden. Komrij publiceerde tussen 1968 en 2012 vele honderden werken, met in 2012 en 2013 twee laatste, postuum gepubliceerde werken.

Hoewel Komrij zijn echte debuut in 1968 maakte met de dichtbundel *Maagdenburgse halve bollen* en andere gedichten, was het eerste werk dat Komrij via een drukkerij liet publiceren *Dekonstruktie* (sic) in vier delen uit 1963, dat, zoals de naam reeds doet vermoeden, uit vier afzonderlijke gedichten bestond. In het jaar daarna verscheen *Alle vlees is gras* of *Het knekelhuis* is op de dodenakker. In de jaren daarna verscheen er minimaal één, vaak

twee en enkele jaren zelfs meerdere uitgaven per jaar.

Dat Komrij zijn sporen heeft nagelaten in het Nederlandse literatuurlandschap, blijkt ook wel uit de talloze prijzen die aan hem werden toegekend: in totaal zo'n tiental, waarbij de eerste reeds in 1970 werd uitgereikt en de laatste in 2012 postuum nog werd toegekend. De noemenswaardigste prijzen zijn zonder twijfel de Herman Gorterprijs voor De os op de klokketoren (sic, 1982), de P.C. Hooft-prijs voor zijn beschouwend proza (1993) en de Gouden Uil voor In Liefde Bloeyende (sic) uit 1999.

Gerrit Kouwenaar (1923) is een Nederlandse verzetsman, journalist, vertaler en schrijver van proza, die voornamelijk bekendheid geniet door zijn werken in de poëzie. Mede dankzij zijn lange lijst aan prijzen, wordt Kouwenaar reeds sinds de jaren vijftig gezien als een van de belangrijkste dichters van het Nederlandse taalgebied. Gerrit is de broer van David Kouwenaar (1921-2011), die eveneens als dichter actief was.

Kouwenaar maakte als dichter zijn debuut aan het begin van de Tweede Wereldoorlog. In 1941 verscheen de gedichtenbundel Vroege voorjaarsdag in eigen beheer. Daarna volgde, eveneens in eigen beheer, een drietal romans. De gedichtenbundel Achter een woord uit 1953 was het eerste werk dat door een uitgever was aangekocht en werd uitgebracht en zo zijn 'officiële' debuut werd.

Talrijke prijzen werden tussen 1958 en 2009 aan Kouwenaar uitgereikt. De eerste prijs was de Poëzieprijs van de gemeente Amsterdam in 1958 voor zijn De mensen zijn geen goden.

Twee van de belangrijkste prijzen voor zijn oeuvre vormen ongetwijfeld de P.C. Hooft-prijs voor de poëzie in 1970 en de Prijs der Nederlandse Letteren in 1989. Hij ontving die laatste prijs uit handen van de Belgische koning Albert II.

In 1967 ontving Kouwenaar tevens de Martinus Nijhoffprijs voor zijn vertaalwerk van diverse toneelstukken als Sartre en Goethe.

De Nederlandse schrijver, vertaler en dichter **Hans Kloos** werd in 1960 in Baarn geboren en sinds medio de jaren tachtig actief in de literatuur en is verreweg het bekendst vanwege zijn gepubliceerde gedichten en het gebruik van een opvallende typografie en vormgeving van zijn werken. Zo gebruikte Kloos flappen in zijn boeken voor de extra lange regels en laat hij nieuwe zinnen vaak op een andere plaats starten dan gebruikelijk.

Het literair debuut van Kloos is de gedichtenbundel Legioen uit 1986. In deze bundel nam Kloos ook verscheidene vertalingen van dichters op, waaronder die van E.E. Cummings, Marianne Moore, Russell Edson en verschillende Zweedse dichters als Thomas Tidholm en Torgny Lindgren. Vooral uit de koker van de Zweedse schrijvers en dichters vertaalt Kloos regelmatig gehele werken naar het Nederlands.

Ander werk dat door Kloos werd gepubliceerd is Voor mevr. en meneer Naaktgeboren uit 1988, de hand boven het hoofd uit 1994, Schaaap van de slapers uit 2001, het zingen van het ijs uit 2002, Retour uit 2004 en Je ziet hier iedereen voorbijkomen. de Westerparkse gedichten uit 2010. De laatste bundel was het resultaat van zijn periode als stadsdichter van

het Amsterdamse stadsdeel Westerpark. Daarbij inbegrepen zaten onder meer animaties en geluidopnames.

De Amsterdamse **Hans Plomp** werd geboren in Amsterdam, aan einde van de Tweede Wereldoorlog (1944). Hij is actief als dichter, vertaler en schrijver gedichtenbundels, verhalen en novellen. Plomp is wellicht het bekendst als voorstander van drugs en omdat hij begin jaren zeventig als actief provo-lid actie voerde tegen de sloop van het dorp Ruigoord in de Amsterdamse haven.

Plomp begon reeds op 15-jarige leeftijd, in 1959, met het schrijven van gedichten. De rode draad in deze eerste verzameling gedichten was eenzaamheid en woede. Niet lang daarna begon Plomp bij de schoolkrant van zijn middelbare school en in deze hoedanigheid bezocht hij samen met Gerard Reve een congres voor redacteurs van verschillende schoolkranten. Plomp ging nadien Nederlands studeren, werkte vervolgens als leraar en bracht in 1969 zijn eerste roman uit met de naam *De ondertrouw*. Een somber herenboek.

Als vertaler schreef Plomp voornamelijk werk van de Frans-Amerikaanse schrijver George Steiner en de Amerikaanse schrijver James Purdy. Als dichter was Plomp echter minder productief dan als schrijver: enkele gedichtenbundels door Plomp zijn *Gekkenwerk*: een jaarverslag uit 1972, (deels) *Lofzang op de moraal* uit 1976 en *Karma Sutra* uit 2006. In 1971 verscheen eenmalig een toneelstuk van zijn hand: *Moker in Mokum*.

Ida Gerhardt was een Nederlandse dichteres en vertaalster. Ze werd geboren in 1905 in de

Zuid-Hollandse plaats Gorinchem en overleed in 1997 op 92-jarige leeftijd in een verzorgingstehuis te Warnsveld, Gelderland. Tijdens haar leven studeerde ze Griekse en Latijnse taal en cultuur (waarmee ze ook als classica actief was) en publiceerde vanaf het begin van de Tweede Wereldoorlog in 1940 enkele tientallen literaire werken.

Het debuut van Gerhardt, *Kosmos*, verscheen slechts een dag voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog en haar tweede werk, *Het Veerhuis* uit 1945, was grotendeels geïnspireerd door de voorbije oorlogsjaren. In dit laatste werk publiceerde zij onder meer een van de bekendste gedichten van haar hand, namelijk *Het Carrillon*. Verder was de Nederlandse dichter J.H. Leopold (1865-1925) een grote inspiratiebron voor haar.

Een tiental prijzen werden aan Gerhardt uitgereikt, waaronder de P.C. Hooft-prijs in 1979 voor haar gehele oeuvre. Zij woonde sinds 1956 samen met haar vriendin Marie van der Zeyde, die enkele jaren voor Gerhardt overleed. Gerhardt zelf overleed pas in 1997 in een verzorgingstehuis, hoewel zij reeds aan het einde van de jaren tachtig werd geteisterd door psychische ongemakken als meerdere, heftige aanvallen van paranoia, waardoor zij sinds de jaren zeventig weinig poëzie heeft uitgebracht.

Ivo de Wijs (1945) werd geboren in Tilburg en is sinds midden jaren zeventig actief als liedjesschrijver, tekstschrijver, cabaretier, dichter en radio- en televisiepresentator. De Brabander is wellicht het bekendst door het radio-programma *Vroege Vogels*, dat ruim twintig jaar door hem werd gepresenteerd. In 2005

stopte hij, na veel eerder al te hebben toegezegd te willen stoppen op zijn zestigste. De Wijs werd bij Vroege Vogels uiteindelijk opgevolgd door Frank van Pamelan.

In 1974 verscheen de eerste dichtbundel van De Wijs. In samenwerking met Drs. P en Pieter Nieuwint schreef hij Ollekebolleke, dat uitgroeide tot een begrip in de literaire wereld. De gebruikte versvorm wordt sindsdien immers aangeduid als een 'ollekebolleke'. Na Ollekebolleke verschenen diverse werken die voortkwamen uit de samenwerking met Drs. P en Pieter Nieuwint, waaronder Potverdriedubbeltjes uit 1975 en het vervolg op Ollekebolleke, Ollekebollekes, uit 1976.

De Wijs noemt zichzelf 'tekstdichter'. In het radioprogramma Vroege Vogels - dat draait om natuur- en milieunieuws, verpakt in een aantal gedichten - werden vele tientallen gedichten van de tekstdichter opgedragen. In een aantal uitgaven uit onder meer 1988, 1989 en 1990 werd een groot deel van de eerder voorgedragen gedichten gebundeld.

De Amsterdamse dichter **Jan Kuijper** werd geboren in 1947 en heeft een beperkt oeuvre dat teruggaat tot 1973. Kuijper is wellicht het bekendst door zijn regelmatige gebruik van de dichtvorm sonnet, die hij daarmee weer populair maakte. Eerder was het gebruik hiervan sterk afgenomen nadat een literaire stroming van dichters, de Vijftigers, zich hier eind jaren vijftig tegen hadden verzet.

Kuijper rondde aan het begin van de jaren zeventig zijn studie Nederlandse taal- en letterkunde af en maakte enkele jaren later zijn debuut als dichter met de gedichtenbundel Son-

netten. Nadien verschenen de bundels Oogleden uit 1979, Bijbelplaatsen uit 1983, Tomben uit 1989, Denkbeelden uit 1991, Barbarismen uit 1994 en Toe-eigeningen uit 2001. Het recentste werk van Kuijper is Ondoden van januari 2013.

Zowel in 1980 en 1990 werd aan Kuijper een prijs toegekend: in 1980 de Herman Gorterprijs voor de bundel Oogleden en in 1990 de Jan Campertprijs voor het werk Tomben. Het tijdschrift Awater omschreef Kuijper als iemand waaraan de eigenzinnige en veelzijdige poëzie van tegenwoordig te danken is. Volgens het Vlaams-Nederlandse cultuurtijdschrift Ons Erfdeel kan de taal van Kuijper 'alle kanten op'.

Tussen 1984 en 1993 was Kuijper tevens werkzaam als redacteur van het literaire tijdschrift De Revisor, dat eenmaal per halfjaar verschijnt.

De uit Den Haag afkomstige **Joke van Leeuwen** (1952) is een Nederlandse dichteres, maar ook illustrator, cabaretière en schrijfster van voornamelijk kinderboeken. Een van haar grootste successen in die laatste categorie behaalt ze met het boek Iep! uit 1996, dat in 2010 wordt verfilmd. Van Leeuwen woont en werkt sinds 2002 in Antwerpen.

Als dichteres komt Van Leeuwen verreweg het minst voor de dag, maar ze publiceert om de paar jaar wel een gedichtenbundel. Zo publiceert ze in 1990 het gedichtenboekje De tjlpmachine en in 2006 de gedichtenbundel Wuif de mussen weg. Een jaar later verschijnt het gebundelde werk Verzameld werk - fladderen voor de vloed.

In de hoedanigheid als dichteres werd ze op 31 januari 2008 benoemd tot de stadsdichter van de Belgische stad Antwerpen. Die rol hield ze bezet tot en met 2010. In België ontving ze ook in 2008 de Vlaamse poëzieprijs voor haar gedicht *Andermans hond*.

De Koninklijke Bibliotheek in haar geboorteplaats omschrijft haar stijl als levendig, prikkelend en origineel en merkt verder op dat ze als dichteres dikwijls wordt vergeleken met de Nederlandse dichteres en toneelschrijfster Judith Herzberg, die onder meer de P.C. Hooft-prijs in de poëzie kreeg toegekend in 1997.

De van oorsprong Zeeuwse cabaretier en tekstschrijver **Kees Torn** werd in 1967 geboren en groeide op in Maassluis. Torn is niet specifiek actief als dichter, hoewel hij in zijn cabaretvoorstellingen veelvuldig gebruikmaakt van diverse soorten verzen en gedichten. Voor zijn werk op de planken werd hij verschillende malen bekroond. In mei 2012 zette Torn een punt achter zijn loopbaan en sindsdien treedt hij niet meer op.

Torn begon reeds op de middelbare school met het schrijven van verzen. Op dagen dat hij te lat in de les was gaf hij de dienstdoende docent een briefje mee waarin zijn redenen waren opgesomd - in rijm. Torn werd echter cabaretier, maar liet zijn gevoel voor taal niet achter zich. Daarover zei hij onder andere dat het vermogen om met taal te spelen een van de belangrijkste voorwaarden was om een goed cabaretier te zijn.

Er werden diverse prijzen aan Torn uitgereikt, waarvan de meeste voor de negen door hem gespeelde voorstellingen sinds 1995. Vlak

voor de eeuwwisseling, in 1999, werd hem de Annie M.G. Schmidtprijs in de categorie 'beste theaterlied' toegekend. Hij kreeg deze prijs voor het jaar daarvoor uitgebreid nummer *Streepjescode*, dat hij zong in zijn theaterprogramma *Plek* zat. Verder is het de moeite waard om te noemen dat Torn de jury- en publieksprijs won hij het bekende Leids cabaretfestival van 1995.

Leo Vroman werd in 1915 te Gouda geboren en is in het Nederlandse taalgebied vooral bekend als dichter, maar is daarnaast ook actief als tekenaar, schrijver (zowel boeken als toneelstukken), wetenschapper in de hematologie, schilder en bioloog. Vroman woont sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog in de Verenigde Staten, nadat hij voor de Duitse bezetter (als joodse ingezetene) ondergedoken had gezeten. Desalniettemin heeft hij altijd de Nederlandse nationaliteit behouden.

Vroman maakte voor de Tweede Wereldoorlog al striptekeningen voor tijdschriften en kranten (en dit vaak in samenwerking met Anton Koolhaas), maar hij maakte zijn officiële debuut in de poëzie met de gedichtenbundel *Gedichten*. Deze verscheen vlak na de oorlog, in 1946. Hoewel Vroman sinds het einde van de oorlog woonachtig is in de Verenigde Staten en zijn wetenschappelijke werk louter in het Engels publiceert, hield hij altijd vast aan het Nederlands als taal van zijn poëzie. In 1953 verscheen eenmalig een Engelstalige uitgave met de toepasselijke titel *Poems in English*.

Vroman is, gezien de vele prijzen die hij ooit ontving, te betitelen als een van de succesvolste dichters van Nederland. Zo won hij onder

meer de P.C. Hooft-prijs voor zijn gehele oeuvre in 1964, de Lucy B. en C.W. van der Hoogtprijs voor het werk *Gedichten*, vroegere en latere in 1950 en tweemaal de Poezieprijs van de gemeente Amsterdam: in 1956 voor de gedichtenbundel *Uit slaapwandelen* en vijf jaar later voor *Voor Jan Greshoff* en voor een meisje zonder hoofd.

De Brabantse dichter **Martijn Benders** werd geboren in 1971 in Mierlo. Hij is als dichter ook bekend onder de namen Martinus Benders en M.H. Benders. Hij woont en werkt sinds jaar en dag in de Turkse stad Istanboel, maar blijft wel aanwezig op de markt van de Nederlandstalige poëzie. Benders debuteerde in 1994 met het met de Meervaart Literatuurprijs voor jongeren onderscheiden gedicht *Mongools zilver*. Zijn eerste gedichtbundel kwam uit in 2008: *Karavanserai*.

Hoewel Benders' oeuvre nog niet al te breed is, valt datzelfde oeuvre in al zijn bescheidenheid wel op door de veelheid aan prijzen en de nominaties voor werk. Zo werd de eerdergenoemde debuutbundel in 2009 genomineerd voor de C. Buddingh'-prijs en sleepte hij reeds in 2003 de Dunya Poëzieprijs binnen voor het gedicht *Haydar gaat naar Istanboel* om een pauw te kopen.

Benders bracht zijn debuutbundel uit bij Uitgeverij 521, maar richtte in 2011 zijn eigen uitgeverij op om voortaan zelf zijn eigen werk uit te geven. *Karavanserai* kreeg hier ook direct een vervolg: *Wat koop ik voor jouw donkerwilde machten*, Willem, een gedichtenbundel met maar liefst negentig verschillende gedichten. De bundel *Wôld, Wôld, Wôld!* vervolledigde het oeuvre van Benders in 2013 tot nu toe.

Martinus Nijhoff was een Nederlandse essayist, vertaler en maker van toneelstukken, die het bekendst werd door zijn uitgegeven werk als dichter. Nijhoff werd geboren in Den Haag (1894) als zoon van een uitgever die de uitgeverij van zijn vader had overgenomen. Nijhoff studeerde rechten en letteren in respectievelijk Amsterdam en Utrecht.

Nijhoff debuteerde in 1916 met de *De wandelaar* en kwam drie jaar later met *Pierrot aan de lantaarn*, gevolgd door de met de Prijs van Amsterdam bekroonde dichtbundel *Vormen*. In de jaren daarna, tot 1951, zouden er nog twaalf werken worden uitgebracht. In 2010 en 1966 werd er werk gepubliceerd over de dichter zelf: *Awaters spoor*. Literaire omzwervingen in het Utrecht van Martinus Nijhoff door Niels Bokhove en *Het wonderbaarlijk lichaam*. Martinus Nijhoff en de moderne Westerse poëzie van Luc Wenseleers.

Nijhoff overleed in januari 1953 op slechts 58-jarige leeftijd. Zijn nalatenschap ziet men tegenwoordig onder meer terug bij *Zaltbommel*, waar de vroegere *Waalbrug* uit 1933 in 1996 vervangen werd en die nog steeds de *Martinus Nijhoffbrug* wordt genoemd.

Nijhoff won eigenlijk maar twee noemenswaardige prijzen in zijn leven: in 1925 de Prijs van Amsterdam voor het werk *Vormen* en de Constantijn Huygensprijs in 1953 voor zijn gehele oeuvre. Die laatste prijs ontving hij enkele maanden na zijn dood postuum. Hij was getrouwd met de toneel- en musicalactrice Georgette Hagedoorn, die haar man ruim 42 jaar overleefde en bij hem is bijgezet.

De Amsterdamse dichter en auteur **Nachoem Wijnberg** (1961) studeerde rechten en economie in Amsterdam en promoveerde in 1990 aan de Management School in Rotterdam. Sinds 2005 is Wijnberg als hoogleraar verbonden aan de Universiteit van Amsterdam. Behalve romans en gedichtenbundels, staat zijn naam daarom ook onder verschillende onderzoeksrapporten op de gebieden van de Nederlandse economie, het Nederlandse recht en psychologie.

Wijnberg maakte zijn debuut als dichter in 1989. Toen verscheen de bundel *De simulatie van de schepping*. In 1997 maakte hij zijn debuut als auteur: in dat jaar kwam de roman *Landschapsseks* uit, dat zich afspeelt op een internaat voor kunststudenten. In de jaren daarna verschenen nog de romans *De joden*, *Politiek en liefde* en *De opvolging*, maar zijn portfolio bestaat voornamelijk uit dichtbundels.

Wijnbergs poëtische werken verschenen in tal van buitenlandse, literaire tijdschriften, waaronder Chinese, Hongaarse, Duitse, Franse en Engelse bladen. Voor verschillende gedichten en dichtbundels werden prijzen uitgereikt: de Jan Campertprijs voor *Eerst dit dan dat* (2005), de Ida Gerhardtprijs voor *Liedjes* (2008), de VSB-Poëzieprijs voor *Het leven van* (2009) en de Gedichtendagprijs voor *Divan van Ghalib* (2010). In Nederland werd zijn eigen werk uitgegeven door uitgeverij De Bezige Bij, totdat Wijnberg in 2000 overstapte naar uitgeverij Contact.

Nel Benschop was een Nederlandse dichteres. Ze werd geboren in 1918 in Den Haag en groeide daar op in een streng religieus gezin. Ze volgde de mulo en de kweekschool,

waarna ze sinds 1937 werkzaam was als docente Nederlands en later Frans en Engels. Haar debuut, *Gouddraad uit vlas*, werd in 1967 uitgebracht en werd zestig maal herdrukt. Op bijna 50-jarige leeftijd kende Benschop daarmee relatief laat debuut.

Veel eerder was Benschop echter al begonnen met het schrijven van gedichten. Kort na de Tweede Wereldoorlog zette de Haagse haar eerste schrijfsels op papier. Haar gedichten hebben vrijwel altijd een religieuze achtergrond gehad, waardoor haar gedichten volgens kenners nooit is erkend als literair werk, maar meer als pastoraal werk.

Het werk van Benschop is naar alle waarschijnlijkheid ruim drie miljoen keer over de toonbank gegaan. Ze was daarmee een van de bestverkochte, Nederlandstalige dichters van haar tijd. Haar laatste uitgave was het in 1999 verschenen *Zie de mens*, een boekwerk met poëtische gebeden. Postuum verscheen in 2011 de dichtbundel *Echte liefde kan niet sterven*. Daarin werden nooit eerder gepubliceerde liefdesgedichten gebundeld die Benschop schreef tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Benschop overleed in januari 2005, ruim twee weken na haar 87ste verjaardag, in Arnhem.

Paul van Ostaijen was een Vlaamse dichter en schrijver van proza, die ondanks zijn relatief korte leven een grote indruk achtergelaten heeft op de Nederlandstalige literatuur. Van Ostaijen werd geboren in 1896 te Antwerpen en overleed reeds in 1928 op 32-jarige leeftijd aan de gevolgen van tuberculose, een ziekte waar hij op dat moment al een hele tijd aan leed.

Van Ostaijen maakte zijn debuut in 1916 met de gedichtenbundel *Music-Hall*, die in eigen beheer verscheen. Nadien volgden *Het Sienjaal* uit 1918, *Bezette Stad* uit 1921 en *Nagelaten gedichten* uit 1928. Het werk *De feesten van angst en pijn* werd postuum gepubliceerd, het uit 1928 stammende werk *Het eerste boek van Schmoll* werd echter nooit uitgebracht.

Over de literatuur schreef Van Ostaijen lange opiniestukken, die onder andere te lezen waren in werk als *Gebruiksaanwijzing der lyriek* uit 1927 en *Self-Defense* uit 1933. In zijn persoonlijke leven stond Van Ostaijen bekend als een flamingant (een Vlaams-nationalist die streeft naar een onafhankelijk Vlaanderen). Aan het begin van de Eerste Wereldoorlog fluit hij een Brusselse kardinaal uit, waarna hij wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf van drie maanden. Door toedoen van de Duitse bezetter hoefde hij de gevangenis echter niet in en vluchtte hij naar Berlijn.

De uit Hilversum afkomstige **Rob Schouten** (1954) is een Nederlandse schrijver, vertaler, dichter en columnist. Hij maakte zijn debuut in 1978 met de gedichtenbundel *Gedichten 1* en kwam daar een jaar later op terug met het vervolg: *Gedichten 2*. Enkele voorbeelden van uitgebracht proza zijn *Adres gewijzigd*, brieven uit Amerika (1987) en *Rondeten in Amen* (2011). Daarnaast was Schouten als kunstredacteur lange tijd verbonden aan dagblad *Trouw*, waar hij poëzierecensies verzorgde en incidenteel zelfs over sport schreef.

Schouten verwerkt in zijn gedichten vooral persoonlijke achtergronden, maar een belangrijke uitstap richting religie dient niet vergeten te worden. Op deze manier vervangt hij

Bijbelteksten door eigentijdse en eigenzinnige creaties. Als vertaler richt Schouten zich in principe vooral op de Amerikaanse dichter John Berryman (1914-1972), die in het bijzonder bekend werd door het werk *The Dream Songs* uit 1969.

Naast zijn werk als actief dichter, gebruikt Schouten zijn kennis en ervaring ook om die door te geven. Hij heeft gastcolleges gegeven aan een Amerikaanse en verschillende Nederlandse universiteiten op het gebied van de Nederlandstalige literatuur. De Koninklijke Bibliotheek in Den Haag ten slotte schetst Schouten als een dichter die evolueerde van een ironisch melancholicus naar een relativerend analyticus.

Ronald Ohlsen is een Nederlandse auteur, dichter en toneelschrijver. Hij werd in 1968 geboren in Groningen, maar groeide op in Delfzijl. Hij debuteerde in 1996. Ohlsen studeerde Nederlands aan de Rijksuniversiteit Groningen en is daar tegenwoordig werkzaam als docent Nederlandse taal- en letterkunde. Dilaram Türkoç is een van de door Ohlsen gebruikte pseudoniemen.

Het debuut van Ohlsen was in 1996 met de roman *De godvergeten middenstand* en hij vulde zijn oeuvre rond de eeuwwisseling aan met de roman *Gedoodverfde winnaar*. Nadien legde Ohlsen zich voornamelijk toe op het schrijven van gedichten - hoewel deze in het begin voornamelijk werden gepubliceerd in bepaalde tijdschriften en bloemlezingen. Wellicht het bekendste werk van Ohlsen in de poëzie vormt de gedichtbundel *Sprong naar de sterren*, samengesteld echter door Ruben van Gogh.

Een bekende anekdote bij de biografie van Ohlsen is dat hij eind jaren tachtig de dichteres Vasalis als een van de weinigen zelf mocht interviewen. Op basis van dat interview werd een documentaire voor televisie gemaakt, maar het interview is tot op de dag van vandaag (2014) nooit vrijgegeven door Ohlsen. Verder deed hij onderzoek aan zijn eigen universiteit en schreef hij tussen 2003 en 2006 vier verschillende toneelstukken.

De Nederlandse dichter en auteur van romans **Simon Vestdijk** werd geboren in Harlingen aan het einde van de negentiende eeuw (1898) en overleed bijna 73 jaar later in Utrecht (1971). Behalve als romanschrijver en dichter, was Vestdijk actief als arts, criticus van de hedendaagse muziek, essayist en vertaler. Als schrijver werd Vestdijk echter het bekendst: hij publiceerde ruim vijftig romans.

Tijdens zijn tijd op de HBS publiceerde Vestdijk reeds gedichten in verschillende almanakken. In 1926 verscheen zijn officiële debuut: het gedicht Riem zonder eind wordt gepubliceerd. In 1932 verscheen zijn eerste gedichtenbundel (Verzen), gevolgd door de bundels Berijmd palet in 1933 en Vrouwen-dienst in 1934. De gedichten van Vestdijk waren al na de eerste bundel razend populair in het Nederlandse taalgebied. Er zouden nog bijna vijftientig romans van Vestdijk volgen, al dan niet postuum uitgebracht.

Een tiental andere schrijvers wordt invloed van Vestdijk toegerekend, onder hen Hella Haasse, Willem Brakman, Maarten 't Hart, Peter Buwalda en Doeschka Meijsing. Vestdijk werd in 1955 onderscheiden als Officier in de Orde van de Nederlandse Leeuw. Verder won

hij een groot aantal Nederlandse literatuurprijzen waaronder de Constantijn Huygensprijs voor zijn gehele oeuvre, de P.C. Hooftprijs voor De vuuraanbidders (1950), de Prijs der Nederlandse Letteren voor wederom zijn gehele oeuvre en de Lucy B. en C.W. van der Hoogtprijs voor Het vijfde zegel.

Simon Vinkenoog was een Nederlandse dichter, kunstenaar en schrijver die geboren werd in Amsterdam (1928) en na de scheiding van zijn ouders in 1934 opgroeide in de wijk De Pijp. Hij wordt gezien als een van de belangrijkste dichters van het Nederlandse taalgebied van de afgelopen jaren en is een evenzo belangrijk gezicht van de literaire stroming de Vijftigers, een groep dichters die in de Lage Landen opkwam aan het einde van de jaren veertig.

Het literaire debuut van Vinkenoog vond plaats in 1950, toen zijn eerste dichtbundel Wondkoorts werd gepubliceerd. In de eerste jaren van zijn carrière stond het thema haat centraal, maar dat veranderde gestaag nadat hij zich onder anderen door Jack Kerouac had laten inspireren. Ook spirituele thema's (hij schreef sinds 1968 voor het blad Bres) en thema's als liefde, seks, drank, rock-'n-roll, eenzaamheid, dood en bloed kwamen sindsdien veelvuldig aan bod.

Over het privéleven van Vinkenoog was opvallend veel bekend: zo trouwde hij tot zes keer toe en had hij vier kinderen. Door bloedvaatproblemen werd enkele weken voor zijn dood een been geamputeerd. Tijdens het revalideren - iets wat vanwege zijn hoge leeftijd werd afgeraden door de dienstdoende specialisten - werd Vinkenoog getroffen door een hersenbloeding en raakte in coma. Niet veel

later overleed hij enkele dagen voor zijn 81ste verjaardag.

Tom Ordelman is een Nederlands journalist, schrijver, vertaler van literair werk en schrijver van gedichten. Hij werd in 1957 geboren in het Gelderse Rheden en groeide op in Arnhem, waar hij deels zijn middelbareschooldiploma behaalde. Nadien studeerde Ordelman Nederlands en Arabisch en maakte hij reeds op 10-jarige leeftijd zijn debuut als journalist met een publicatie over het Amerikaanse ruimtevaartprogramma. Hij publiceerde artikelen en reportages voor verschillende radio- en televisieomroepen in diverse talen.

Op het gebied van de poëzie zijn er eigenlijk drie werken die er bij Ordelman uitspringen: in 1981 maakte hij zijn debuut met de gedichtenbundel *Het bekraste keizerrijk* (ook bekend onder de Duitse titel *Das Bekratzte Kaiserreich*). Vervolgens verscheen de bundel *Roos* uit 1983 en het werk *Fast White Blues*, een ruime verzameling met Nederlands- en anderstalige gedichten, voornamelijk in het Engels en Duits.

Als journalist heeft Ordelman meegewerkt aan tal van bekende producties, onder andere *Hart van Nederland*, *8voor8* en *112Weekend*, maar ook aan Duitse producties werkte hij: zo was hij werkzaam bij *Tagesschau*, *Heute* en *Aktuelle Stunde* van de Duitse publieke omroep. Tevens was hij verslaggever voor diezelfde omroepen en commerciële zenders uit Nederland, waaronder zenders van RTL Nederland en SBS Broadcasting. Daarnaast was Ordelman lange tijd de hoofdredacteur van het tijdschrift *Bres*, samen met Simon Vinkenoog en Martin Boot.

Toon Tellegen is een Nederlandse arts die bekendheid verwierf als schrijver en dichter. Het bekendst is hij van zijn kinderboeken: vanaf 1984 verschenen er vele tientallen, waarvan er een aantal werd bekroond met Zilveren en Gouden Griffels. Tellegen werd geboren in 1941 in de Zuid-Hollandse gemeente Brielle, maar vestigde zich later achtereenvolgens in Utrecht, Kenia en Amsterdam. In Utrecht studeerde hij geneeskunde en in Kenia en Amsterdam was hij vervolgens werkzaam als arts.

Vanaf 1980 publiceerde Tellegen bijna dertig gedichtenbundels, waar *De zin van een liguster* in dat eerste jaar zijn debuut vormde. Daarnaast verschenen nog zeven werken met proza: van *Langzaam, zo snel als zij konden* uit 1989 tot zijn laatste, zelfstandige werk in 2002 met de naam *Brieven aan Doornroosje*. In 2008 leverde Tellegen een novelle aan voor het boek *Een nieuwe tijd*.

Tellegen ontving diverse prijzen voor zijn kinderboeken, zijn gedichten en proza. Toen niemand iets te doen had en *Bijna iedereen kon omvallen* ontvingen in respectievelijk 1988 en 1994 de Gouden Griffel. *Langzaam, zo snel zij konden*; *Jannes*; *Teunis* en *De verjaardag van alle anderen* ontvingen de Zilveren Griffel in respectievelijk 1990, 1994, 1997 en 1999. Bij de volwassenen werd Tellegen onder meer bekroond met de Constantijn Huygensprijs in 2007 en de Jan Campertprijs in 1993 voor het werk *Een dansschool*.

De Brabantse journaliste **Vrouwkje Tuinman** werd in de zomer van 1974 geboren in 's-Hertogenbosch en schrijft naast journalistieke artikelen ook romans, columns en gedichten. Zij

is verbonden aan uitgeverij Nijgh & Van Ditmar en maakte in 2004 haar debuut. Sindsdien is haar meerdere malen bekroond (met onder meer een oevreprijs) en heeft ze een oeuvre opgebouwd van zo'n elf werken, waarvan enkele in samenwerking met anderen.

Tuinman werd opgeleid tot journaliste en muziekwetenschapper en recenseerde vanaf 1997 in die hoedanigheid boeken en muziek. Dit deed ze onder meer voor de feministische maandbladen *Opzij* en *Marie Claire*, maar ook voor kranten als de *Volkskrant* en het *Utrechts Nieuwsblad*. In 2004 maakte Tuinman haar debuut met de gedichtenbundel *Vitrine*, onder meer gevolgd door de romans *Grote Acht* en *Buurvrouw* uit respectievelijk 2005 en 2008. Poëzie bracht ze tot nu toe uit onder titels *Receptie* (uit 2007), *Intensive Care* uit 2010 en *Wat ik met de sleutel moet* uit 2011. Het recentst kwam de roman *De rouwclub* (2013) uit.

Vooraf aan het begin van haar carrière kreeg Tuinman prijzen toegekend: in 2004 kreeg ze de Poëziebeurs van het *Hollands Maandblad* en ze sleepte een nominatie in de wacht voor de prestigieuze *Libraprijs*. Voorts ontving zij de *C.C.S. Crone-prijs* in 2005 en de *Halewijn-prijs* in 2010. Ze werd in 2006 ten slotte genomineerd voor de *Debutantenprijs*.

Wiel Kusters werd bekend als auteur en hoogleraar aan de Universiteit van Maastricht, maar hij is bovenal actief als dichter en schrijver. Hij werd vlak na de Tweede Wereldoorlog (1947) geboren in het Limburgse mijnwerkersdorpje *Spekholzerheide*, dat tegenwoordig tot de gemeente *Kerkrade* behoort. Nadien studeerde hij Nederlandse taal-

en letterkunde aan de Universiteit van Nijmegen en werd hoogleraar in de algemene en Nederlandse literatuur. Kusters schreef ook onder het pseudoniem *K.W. Tuisler*.

Behalve poëzie, schreef Kusters ook andere soorten literatuur en telkens weer met een andere doelgroep. Sinds 1978 schrijft Kusters voor poëzie voor volwassenen, boeken voor kinderen, stukken proza, novellen, verzorgt hij vertalingen en non-fictieverhalen. De rode draad binnen zijn werk is voornamelijk het mijnwerkersverleden van zijn opa, zijn vader en de bijbehorende geschiedenis van de omgeving waar hij opgroeide.

Naast het schrijven van proza, poëzie en andere soorten boeken heeft Kusters een groot aantal anderstalige werken vertaald, veelal in samenwerking met de Roemeens-Duitse dichter *Oskar Pastior*. Voorbeelden hiervan zijn onder meer *Zonder weerga* (in het Duits: *Seinsgleichen*) uit 1986 en *Een Nederlandse titel* uit 1985. Kusters schreef verder voor toneel (*Passio diaboli*, *Doa tuut 't*, *Levend bewijs*) en verscheidene boeken met kinderen als doelgroep: *Salamanders vangen* uit 1985, *Het vetterdiploma* uit 1987, *Dagboek* uit 1988, *Een beroemde drummer* 1994 en *Te veel hersens ten slotte* uit 2001.

Willem Elsschot was een Vlaamse auteur, dichter en schrijver van proza. Hij werd in 1882 in Antwerpen geboren als *Alphonsus of Alfons Josephus de Ridder* en stierf aldaar op 78-jarige leeftijd 1960. Een groot deel van zijn leven bracht hij door in zijn geboortestad Antwerpen, maar hij vestigde zich later ook in Rotterdam en Brussel. Hij is tegenwoordig een van de bekendste Vlaamse dichters van zijn generatie, een feit dat mede gestaafd

werd door zijn 49ste plek in de verkiezing van Grootste Belg uit 2005.

Elsschot maakte zijn debuut rond het begin van de twintigste eeuw, toen hij gedichten publiceerde in het tweemaandelijks tijdschrift *Alvoorder*. Als schrijver maakte de Vlaming zijn debuut in 1913 met de roman *Villa des Roses*, een werk dat hij reeds drie jaar voor de uitgave ervan door een uitgeverij had voltooid. Nadien volgden bijvoorbeeld nog de bekende werken *Een ontgoocheling* (1921), *Lijmen* (1924), *Kaas* (1933), *Lijmen/Het Been* (1938) en *Het dwaallicht* (1946).

Bekende werken in de poëzie van Elsschot zijn de gedichtenbundel *Verzen van vroeger* uit 1934 en het gedicht *Het Huwelijk* uit 1910. Elsschot werd bekroond met de Constantijn Huygensprijs in 1951 en de Oeuvreprijs van de Vlaamse Gemeenschap in 1960. Die laatste prijs, maar dan voor zijn proza, ontving Elsschot in 1948. Alle drie de prijzen waren voor zijn gehele oeuvre.

De Amsterdamse wetenschapper schrijver, dichter en vertaler **Willem van Toorn** werd in de herfst van 1935 geboren en maakte reeds in 1959 zijn literair debuut. Van Toorn werd opgeleid tot scheikundige (meer specifiek als chemisch analist), maar publiceert eens in de paar jaar een roman of gedichtenbundel. Van Toorn werd vier prijzen voor zijn werk toegekend. De broer van Van Toorn, Jan (1932), is een grafisch ontwerper met internationale faam.

Van Toorn maakte in 1959 zijn debuut binnen de Nederlandstalige literatuur. Hij bracht de novelle *De explosie* uit. Een jaar later kwam het debuut van Van Toorn met een poëtisch

werk: de gedichtenbundel *Terug in het dorp* werd in 1960 gepubliceerd. Andere gedichtenbundels van Van Toorn zijn *Kijkdoos* uit 1963, *Herhaalde wandeling* uit 1977 en *Een kraai bij Siena* uit 1979. Er zouden nog vele bundels volgen, waarbij vooral de roman de laatste tien jaar naar de achtergrond verdween bij Van Toorn.

Voor zijn werk dat voor volwassenen is bedoeld kreeg Van Toorn drie prijzen toegekend. In 1982 kreeg hij de Jan Campertprijs voor *Het landleven* dat een jaar eerder werd uitgegeven en in 1992 kreeg hij de Herman Gorterprijs voor zijn gedichtenbundel *Eiland*, dat in 1991 werd gepubliceerd. De Groeneveldprijs, een aanmoedigingsprijs van het Nederlandse ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit aan iemand die zich bezighoudt met het vraagstuk omtrent de groene ruimte, ontving Van Toorn in 2010. Bovendien schreef Van Toorn twee kinderboeken: *Rooie*, een reeks verhaal uit 1991 die dat jaar bekroond werd met de Zilveren Griffel en het boek *Heer Doos* uit 1997.

De Gelderse dichteres **Tjitske Jansen** (1971) schrijft behalve gedichten ook theaterteksten. Ze had in 2003 haar daverende debuut met de bundel *Het moest maar eens gaan sneeuwen*. Ze verkocht hier uiteindelijk vijftienduizend exemplaren van, een uitzonderlijk aantal voor een werk van een dichteres – laat staan voor een beginnende schrijfster van poëzie. Jansen is verbonden aan de Amsterdamse uitgeverij Podium.

Jansen studeerde Nederlands en beeldende kunst en theater, maar die eerste studeerde rondde ze nooit af. De tweede studie rondde ze juist cum laude af, hoewel ze daar het

minst mee deed. Voordat ze haar debuut maakte in de literaire wereld, had ze verschillende bijbaantjes – van verkoopster op de markt tot aan serveerster in een restaurant – en woonde ze een periode in Schotland.

Als debutante werd Jansen genomineerd voor diverse prijzen in de Nederlandstalige literatuur. Zo werd ze in 2007 onderscheiden met de Anna Bijns Prijs voor haar tweede gedichtenbundel, *Koerikoelom*. Een jaar later bracht ze in samenwerking de bekende violist Jasper Le Clerq een cd uit onder de naam *Je hebt alles en je hebt mij*. Het oude atelier van Willem Witsen, dat aan auteurs woonruimte biedt, is sinds haar vertrek uit Schotland haar uitvalsbasis in Nederland geworden.

De Amsterdamse psychoanalytica **Anna Enquist** (1945) is schrijfster van gedichten en romans. Ze debuteerde in 1991 als dichteres met haar eerste bundel onder de naam *Soldatenliederen*, enkele jaren daarna gevolgd door haar romandebuut met *Het Meesterstuk*. Enquist schrijft onder een pseudoniem: ze werd geboren als Christa Broer en gaat door het leven als Christa Widlund-Broer. Ze vergelijkt zichzelf het liefst met de Nel Benschop: ze vermengt veel heftige emoties met somberheid en pijn in haar gedichten.

Haar poëziedebuut in 1991 werd al snel opgevolgd door de bundels *Jachtscènes* (1992), *Een nieuw afscheid* (1994) en *Klaarlichte dag* (1996). In de daaropvolgende jaren zouden nog tientallen dichtbundels en romans verschijnen, haar laatste dateert uit 2013: een *Kooi van Klank*, dat het boekengeschenk was voor de Poëzieweek van dat jaar.

Enquist kreeg ik haar relatief korte literaire bestaan diverse prijzen toegekend, waaronder de C. Buddingh'-prijs (1992) voor haar debuutbundel en de Lucy B. en C.W. van der Hoogtprijs voor *Jachtscènes* (1993). Vanaf begin 2014 is Enquist de stadsdichter van de gemeente Amsterdam. Ze zit daarnaast sinds het begin van de jaren negentig in diverse jury's van literaire prijzen, met als zeker hoogtepunt haar werk voor de C. Buddingh'-prijs in 1993, de P.C. Hooft-prijs in 1994 en de Herman Gorterprijs in datzelfde jaar.

Ingmar Heytze is een Utrechts schrijver van gedichten en proza, die tevens activiteiten heeft als journalist. Hij werd in 1970 geboren in Utrecht en studeerde Algemene Letteren in diezelfde stad. Hij wordt gezien als lid van het literair collectief Utrecht Maffia, samen met een aantal andere prominente schrijvers en columnisten uit de Domstad. Deze groep komt sinds de jaren negentig regelmatig met elkaar samen.

De Utrechter was nog geen negentien jaar oud toen hij in 1989 zijn debuut maakte met de bundel *Alleen mijn kat applaudisseert*, dat werd uitgegeven door de Amsterdamse uitgeverij Stichting Lift. In de jaren negentig verschenen daarna echter enkel nog de gedichtenbundels *De Allesvrezer* (1997) en *Sta op en wankel* (1999), allebei uitgebracht bij de Utrechtse uitgeverij Kwadraat. In de jaren tweeduizend verscheen direct een stuk mee werk: twaalf in evenveel jaar.

Uitgeverij Podium bracht sinds 2003 drie bundels met proza van Hetze uit: *Ik ben er voor niemand* uit 2003, *Scooterdagboek* uit 2005 en *Reisoefeningen* uit 2013. Vanaf het voorjaar van 2009 is Hetze aan de gemeente Utrecht

verbonden als de eerste stadsdichter. Sindsdien zijn een aantal van zijn gedichten prominent in de openbare ruimte aanwezig, waaronder een gedicht in het stadhuis van de gemeente Utrecht.

Menno Wigman (1966) is een Nederlandse vertaler, dichter en samensteller van verschillende bloemlezingen. De nog jonge Wigman debuteerde reeds in 1985 in samenwerking met een tweetal docenten van zijn middelbare school met zijn eerste dichtbundel. De 19-jarige Beverwijker bracht uiteindelijk *Two* poems uit. Hij studeerde Nederlands, bracht verder een dichtbundel in eigen beheer uit en schreef een eigen tijdschrift vol onder verschillende pseudoniemen.

In de periode na zijn debuut werd het geruime tijd stil rondom Wigman. Twaalf jaar later, in 1997, verscheen *'s Zomers stinken alle steden*, gevolgd door snellere uitgaven als *Zwart als kaviaar* (2001), *Rust niet* (2002), *Het licht is als het licht* (2003) en *Dit is mijn dag* (2004). In de recentste jaren verschenen nog een aantal titels van zijn haar, waar *Mijn naam is Legioen* uit 2012 voor het laatst uitgebracht werd.

De Koninklijke Bibliotheek beschrijft de gedichten van Wigman in een van haar recensies als zijnde 'doorspekt met melancholie, muziek en liefde', maar concludeert ook dat het realisme zijn intrede heeft gedaan in de poëzie van Wigman. In 2002 werd Wigman verder onderscheiden met twee prijzen: voor *Misverstand* – uit de bundel *Zwart als kaviaar* – ontving hij de Gedichtendagprijs en datzelfde werk ontving hij voor de gehele bundel de prestigieuze Jan Campert-prijs.

Remco Campert een Nederlandse auteur van prozawerk, gedichten en romans. Campert werd geboren en getogen in Den Haag in 1929. Sinds het begin van de jaren vijftig in hij actief binnen het literaire wereldje en hij heeft zich ontwikkeld tot een belangrijke vertegenwoordiging van de stroming de Vijftigers. Hoewel hij vooral bekend is van zijn proza, heeft hij tevens tientallen werken uitgebracht die onder poëzie en andersoortige bibliofiele uitgaven te scharen zijn.

De debuutbundel van Campert verscheen in 1950: *Ten lessons with Timothy*, gevolgd door *Vogels vliegen toch* en *Vierendelen*, beide uit het jaar daarop. Die laatste bundel is een samenwerking met andere grote dichters uit de Nederlandstalige literatuur: Hans Andreus, Hugo Claus en Simon Vinkenoog. De recentste poëzie-uitgave van Campert betreft een bundel onder de naam *De Bloem* uit 2012.

In dezelfde tijd als zijn literaire debuut begaf Campert zich in de tijdschriftenbranche. In samenwerking met Rudy Kousbroek richtte hij het blad *Braak op*, een literair tijdschrift dat maar een kort leven beschoren was en er na een jaartje alweer mee ophield. In de beginjaren, voor zijn professionele uitgaven, schreef hij reclameteksten en vertaalde hij allerhande soorten artikelen om zijn brood te verdienen.

Anne Vegter (1958) is een Nederlandse schrijfster van columns, proza, toneelstukken, kinderboeken en gedichten. Ze is vooral bekend als dichteres, zeker nadat ze op Gedichtendag 2013 verkozen werd tot Dichter des Vaderlands. Daarmee volgde ze Ramsey Nasr op, die de functie de voorafgaande vier jaar vervulde. Vegter zal tot 2017 actief zijn als Dichter des Vaderlands.

De eerste gedichtenbundel die van Vegter werd uitgebracht was *Het veerde* uit 1991. Daarvoor verschenen reeds enkele kinderboeken van haar hand, gevolgd door enkele uitgaven van proza en hier en daar een toneelstuk. Voor haar poëzie-uitgave *Eiland berg gletsjer* ontving zij begin 2012 de *Awater Poëzieprijs*. Als kinderboekenschrijfster werd zij onder meer genomineerd voor de *AKO-literatuurprijs*.

Vegter heeft een tijd een eigen rubriek gehad in de *Volkskrant*. Verder was de Groningse jurylid bij diverse wedstrijden, was ze actief als docente aan de Amsterdamse Schrijversvakschool. Ook was haar stem te horen in *De Avonden*, een VPRO-programma op de Nederlandse radio waarin vooral over cultuur gesproken werd en zij haar steentje aan bijdroeg. Voor haar carrière als schrijfster werkte zij in een psychiatrische inrichting en volgde zij wisselende studies als pedagogiek en kunstgeschiedenis.